

Verslag Regiobijeenkomsten polarisatie en radicalisering

Op 25 juni, 3 juli en 10 juli hebben drie regionale bijeenkomsten plaatsgevonden met als thema polarisatie en radicalisering. De bijeenkomsten zijn bezocht door lokale professionals die zich bezig houden met de problemen op dit gebied. Onderstaand vindt u een puntsgewijs de uitkomsten van deze drie bijeenkomsten. In dit verslag zijn constatering, wensen en hulpmiddelen opgenomen die tijdens de bijeenkomsten naar voren zijn gekomen.

Algemeen

- Veel professionals houden zich bezig met polarisatie en radicalisering. Helaas wordt er niet goed samengewerkt. Meer samenwerking is gewenst.
- Inlichtingendiensten en onderzoekers signaleren wel trends, maar kunnen die niet onderbouwen met harde cijfers. De trend laat een toename zien van inter-etnische spanningen en een toename van radicalisering. Let wel: een toename van orthodoxie is niet per se een toename van radicalisering.
- Op de website van de NCTb¹ staat het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN). De DTN is een globale analyse van de nationale en internationale terroristische dreiging tegen Nederland en van Nederlandse belangen in het buitenland.
- Over de oorzaken van radicalisering is een aantal zaken bekend. Het Institute for Migration and Ethnic Studies (IMES) heeft hier een rapport over geschreven.²

Gemeenten

- Er heerst in een deel van de gemeenten een taboe op het bespreken van polarisatie en radicalisering. Het ministerie van BZK wil dit taboe doorbreken. De afdeling veiligheid van het ministerie stuurt graag een medewerker naar de gemeente om het gesprek aan te gaan. De VNG gaat ook naar gemeenten om te praten over het onderwerp en dan met name over de preventieve kant.
- Niet elke gemeente hoeft een aanpak voor polarisatie en radicalisering te hebben. Niet overal is dat nodig. Gemeenten kunnen dat vaak het beste zelf inschatten. Een hulpmiddel hiervoor is online beschikbaar.³
- Elke gemeente kan een (quick)scan laten uitvoeren om te onderzoeken of er problemen zijn binnen de gemeentegrenzen.
- Gemeenten gaan de regie voeren op dit beleidsterrein.
- Baliemedewerkers van gemeenten komen met veel inwoners in contact. Radicaliseringssignalen kunnen door hen goed opgepikt worden. Training van deze medewerkers is dan wel noodzakelijk.
- De VNG ondersteunt gemeenten met hand- en spandiensten. De VNG keert geen subsidies uit.

Scholen

- Onderwijzers hebben verschillende opvattingen over hun rol bij de aanpak van polarisatie en radicalisering. Sociale cohesie en democratisch besef zijn de bouwstenen bij uitstek om polarisatie en radicalisering tegen te gaan. En deze bouwstenen worden deels door docenten overgedragen op leerlingen.
- De KPCgroep organiseert een scholentour en een rondrijdende tentoonstelling over polarisatie. In de scholentour is een apart programma opgenomen voor leerlingen waarin ze leren hoe escalatie begint.
- Docenten moeten getraind worden in het herkennen en duiden van radicaliseringssignalen. Voorlichting over signalering en het handelingsperspectief is nodig.
- Als scholen radicaal gedrag van leerlingen melden, kan dat hun concurrentiepositie verslechteren. Scholen hebben hierin meer ondersteuning nodig. Gemeenten kunnen scholen ondersteunen door het gesprek met alle scholen aan te gaan binnen de gemeentegrenzen.

¹ www.nctb.nl

² <http://www.imes.uva.nl/staff/documents/061010DefinitieveversierapportPOMAmsterdam.pdf>

³ <http://www.vng.nl/eCache/DEF/80/262.html>

Scholen kunnen in de meeste gevallen niet rechtstreeks aanspraak maken op subsidies voor het tegengaan van polarisatie en radicalisering. De scholen moeten hun verzoek indienen bij de gemeente die het verzoek om co-financiering dan weer doorspeelt aan het ministerie van BZK. De gemeente moet de co-financiering aanvragen. Alleen als het een pilot betreft of als meerdere scholen binnen verschillende gemeenten gezamenlijk een project hebben kan rechtstreeks om middelen gevraagd worden.

Maatschappelijk middenveld

- WWI wil (zelf)organisaties ondersteunen, zodat gemeenten de organisaties ook kunnen vinden. Op dit moment wordt hier voor beleid gemaakt. Financiële middelen zullen beschikbaar zijn.
- Om voeling te krijgen met moslimgemeenschappen is het zinvol met het moskeebestuur te praten. Dit levert niet altijd inzichten op. Het is van belang ook met 'gewone' mensen uit de gemeenschap te praten.
- Als er vermoedens zijn van polarisatie of radicalisering in een moslimgemeenschap is het zinvol contact op te nemen met de imam. Hij is wellicht ook geïnteresseerd in contact en dialoog. Sluit dat niet uit en ga die uitdaging aan.
- Contact met de civil society moet duurzaam zijn om echt voeling te hebben met gemeenschappen. Er dient onderling vertrouwen in beide richtingen te zijn.
- In de praktijk stelt men vraagtekens bij de omgang met het beginsel scheiding kerk en staat.

Welzijnswerk

- Eerstelijns werkers moeten getraind worden in het herkennen en duiden van radicaliseringssignalen. Voorlichting over signalering en het handelingsperspectief is hard nodig.
- Welzijnswerkers zullen signalen aan de gemeenten doorgeven, zodat gemeenten hun regierol goed kunnen vervullen.

Politie

- De politie zal signalen en gegevens aan gemeenten gaan verstrekken, omdat gemeenten steeds meer de regierol gaan voeren op het beleidsterrein.
- De politie heeft twee loketten. Een van deze loketten is o.a. opgezet om signalen te melden, ook de zogenaamde 'kleine dingen'. De Regionale Inlichtingen Dienst (RID) onderzoekt de meldingen vervolgens.

Informatiehuishouding

- Alle informatie die je wilt vastleggen en wilt delen met meerdere partijen behoor je in een convenant vast te stellen. Dit moet gemeld worden aan het CBP (College Bescherming Persoonsgegevens).
- Als je kunt aangeven waarom je bepaalde informatie niet wilt openbaren, hoef je op basis van de WOB (Wet Openbaarheid Bestuur) ook niets te openbaren. Het algemene belang kan dan voor het individuele belang gaan.
- Om over polariserende en radicaliserende personen te overleggen, hoeft geen nieuwe structuur opgetuigd te worden. Bestaande structuren kunnen eventueel uitgebreid worden of als platform dienen.
- Het vertrouwen in partners is heel belangrijk als je informatie wilt delen.
- Het is een kwestie van beroepsethiek of informatie doorgegeven wordt.
- Scholen zijn zeer terughoudend in het delen van informatie.
- (Individuele) eerstelijns werkers willen soms niet meewerken aan het uitwisselen van informatie ondanks convenanten die daarover gesloten zijn.
- Een handleiding over hoe je om moet gaan met privacy is zeer gewild.
- Als informatie niet goed geduid wordt, blijft het moeilijk om er beleid voor te maken.

Duiden van signalen

- Er moet meer aandacht komen voor het herkennen van signalen van radicalisering bij de afdeling burgerzaken van gemeenten.

- ‘Echte’ radicalen zijn consequent in hun gedachtegoed. Uitingen die door deze groep afgegeven worden zijn wel aan verandering onderhevig.
- Radicalen zoeken gelijken op, daardoor treedt verwijdering van de samenleving op.
- Een advies aan BZK zou zijn: gebruik de kennis die er is bij de verschillende handhavingdiensten (bijvoorbeeld door middel van een klankbordgroep).
- Het is moeilijk zicht te krijgen op beginnend radicaliserende personen.
- Signalen worden niet of nauwelijks opgepikt door de professionals. Als de signalen opgepikt worden, worden die vaak niet goed beoordeeld. Signalen worden ook niet gedeeld met anderen. Hierdoor krijgt niemand een idee dat iemand radicaliseert.
- Het signaleren van polarisatie/radicalisering en het maken van beleid zijn twee gescheiden trajecten. Het zou goed zijn als er meer overleg zou zijn.
- Belangrijk is dat professionals out of the box denken. Het gaat er niet om dat lijstjes afgevinkt worden. Het gaat om het leggen van kruisverbanden.
- Registreer signalen vanuit verschillende invalshoeken.
- Veel mensen die lijken te radicaliseren hebben psychiatrische en/of psychosociale problemen. Het is verstandig om goed contact te hebben met de GGZ.
- Een vertrouwensband met een jongere moet je op jonge leeftijd opbouwen. Het is belangrijk om al een goede band te hebben, voordat er problemen zijn.

Lokale netwerken

- Netwerk is mensenwerk, er is een bepaalde klik voor nodig.
- Er bestaan formele en informele netwerken. Oftewel uitvoerende en informatieve netwerken. Die netwerken moet je niet vermengen.
- Een belangrijke vraag die onder de aanwezigen leeft is of je kunt aangeven welke groepen jongeren meer vatbaar zijn voor radicalisering dan andere groepen. Meer kennis op dat gebied is wenselijk.
- Een ‘best practice’ over hoe je een lokaal netwerk opzet, is zeer welkom.
- Het is belangrijk dat je de kwaliteit van je contacten kent. Met wie praat je en wie vertegenwoordigt diegene?
- Radicaliseringssignalen kunnen behandeld worden in bijvoorbeeld casusoverleggen.

Handige websites en digitale documenten

www.vng.nl
www.minbzk.nl
www.cpbweb.nl
www.nctb.nl
www.art1.nl
www.lonsdalenews.nl
www.monitorracisme.nl
www.schoolenveiligheid.nl
www.zorgwelzijn.nl
www.marokko.nl
www.hetccv.nl/dossiers/Samenleven_en_wonen/Radicalisering/
www.forum.nl/interventieteams/index.html
www.aivd.nl/actueel_publicaties/aivd-publicaties
www.vng.nl/eCache/DEF/80/262.html
www.imes.uva.nl/staff/documents/061010DefinitieveversierapportPOMAmsterdam.pdf